

Година II.

4069 / 1970

София, 6 Януари 1924 год.

ПИРИНЪ

МАКЕДОНО-ОДРИНСКИ ЛИСТЪ

УРЕЖДА РЕДАКЦИОНЕНЪ КОМИТЕТЪ — ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО —
РЕДАКЦИЯ И АДМИНИСТРАЦИЯ НА УЛИЦА „ПРЪСЛАВЪ“ № 4 — СОФИЯ. ТЕЛЕФОНЪ 1932

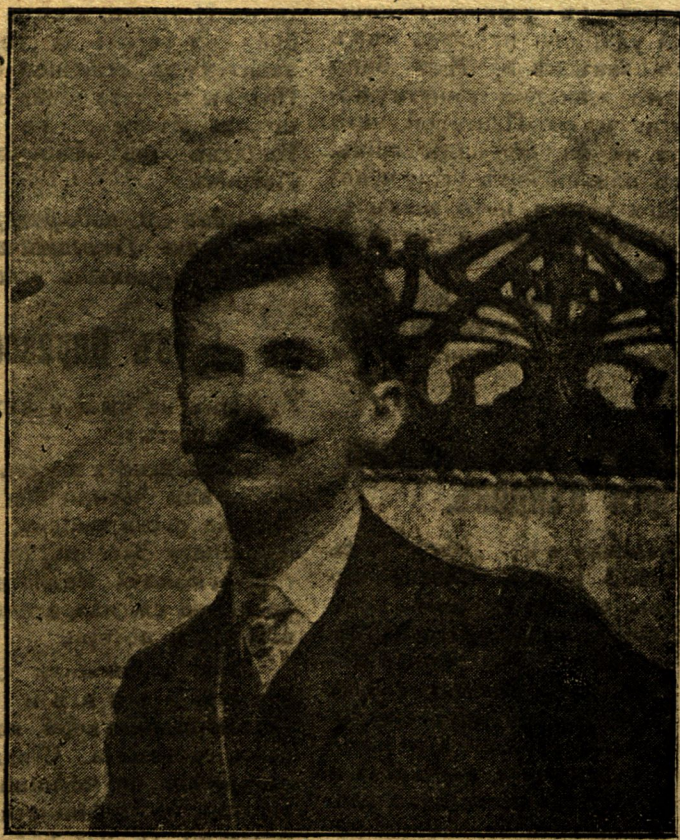
АБОНАМЕНТЪ:

За България годишно 120 лв.

„ „ полугодишно 65 лв.

За странство 200 лв.

За Америка 2 долара

Апостолъ Петковъ — Енидже-Вардарско слънце.

Апостолъ Петковъ войвода, нареченъ „Ен.-Вардарско слънце“ е роденъ въ 1872 г. въ с. *Боймица*, недалечъ отъ гара *Гюмендже* по линията *Солунъ — Скопие*. Още отъ 20 год. възраст той не търпи турския режимъ и забѣгва въ гората, за да подготви народа за борба противъ тиранията, а тоя борчески духъ той е добилъ отъ най-големия си братъ *Митре*, който е дѣйствиувалъ като хайдутинъ още прѣди освобождението на България и който въ послѣдствие бива убитъ около с. *Черна Рѣка* въ политъ на *Паякъ планина*.

Още прѣзъ 1889 год. той напуска родно огнище и се прѣдава въ услуга на дѣлото като за свои близки сподвижници и апостоли има *Михаилъ Попето*, *Аргиръ Манасиевъ*, *Дим. Чавдаровъ* — *карасуле*, своя братъ *Тано Петковъ*, първия си братовчедъ *Андонъ Ивановъ*, *Павле* отъ с. *Кониново* и др.

И единъ день сжщата година неграмотния, но силенъ духомъ Апостолъ, у когото гори огнена любовъ къмъ онеправданитѣ, продава своите 40 кози, лишава се отъ своя собственостъ, за да я направи обществено благо: съ стойността на козитѣ той въоръжава своя дружина и дава сигнала за борба въ Енидже-Вардарско. Той се опълчава прѣди всичко къмъ врага, който присива родното съзнание — *Патриаршията*, а впоследствие насочва се противъ главната цѣль — *Абдулъ Хамидовия оеспотизъмъ*.

Борбата обаче не е лесна. Гърцкитѣ фенерски емисари виждатъ своя смъртенъ врагъ, виждатъ го впоследствие и турцитѣ — и ето, двата тия съюзника отпочватъ мълчителна, но систематична борба противъ Апостолъ войвода, която създаде отъ него едно рѣдко легендарно име.

Около 22 години той е агитаторъ, войвода, ръководителъ, организаторъ и апостолъ въ Енидже-Вардарско и Караферийско. 14 години той е царя на *Паякъ планина* и на лабиринтитѣ на Енидже-Вардарското езеро, доказвайки на противника, че има работа не съ отдѣлни лица, а съ една организация, която е възвѣстила девиза „Свобода или смъртъ“.

Така още въ 1897 год. той при с. *Грубевци* прѣска многочисления си противникъ и добива първата самовѣра на дѣлото въ Енидже-Вардарско, а въ 1898—1901 год. въ редъ сражения при *Герикарци*, *Либяхово*, *Гъндачъ* и пр. все повече и повече печели славата на легендаренъ войвода, а въ 1902 год. при с. *Боймица* той само съ 8 души дружина дава отпоръ срѣщу нѣколко хиляденъ аскеръ и башибозукъ, като остава обаче на полето на честта брата си *Тано*, *Дим. Чавдаровъ*, а *Матракула*, тежко раненъ, остава въ плѣнъ, за да бже тежко изтезаванъ, безъ обаче да открие една единичка тайна.

Прѣзъ 1905 год. той дава сражение при с. *Смолъ*, дѣто загубва почти всички свои другари, на брой 42 души; и когато, той, самъ раненъ, отстъпва и минава Вардара, заплаква като дѣте прѣдъ посрѣщналитѣ го куриери, собирайки обаче чрѣзъ юнашката своя мъка новъ духъ и сили за борба.

Прѣзъ 1906 год. той въ продължение на нѣколко мѣсеца води ненадминната никждѣ въ революционната история борба въ Енидже-Вардарското блато — борба на два фронта, срѣщу два противника — турска властъ и грѣцко фанариотство.

Който не познава Енидже — Вардарското блато, съ неговитѣ торфени образувания, съ неговитѣ невидими острови, върболоци, трѣстики, невидими входове, провлаци, дѣто съ потайваха тайнственитѣ колиби на македонскитѣ революционери, дѣто нито можеше да пристъпи аскеръ, нито да открие скривалищата, или входоветѣ за прѣхвърляне отъ мѣсто на мѣсто, дѣто не можеше да се довлече артилерия, нито да види опрѣдѣлена цѣль — който не познава това блато, не може да си прѣдстави какво нѣщо бѣ борбата тежката, борба на турската властъ срѣщу невидимата дружина на Апостола, когото населението увѣнна съ името „Енидже — Вардарско слънце“, що наистина нагрѣваше отъ височинитѣ на *Паякъ* и *Кожухъ* и залѣзваше въ тайнственитѣ води на Енидже — Вардарското езеро..

Легендитѣ за неговитѣ подвизи навлизатъ чакъ въ султанскитѣ сараи и *Абдулъ Хамида* единъ день заповѣдва на *Солунския* валия да провѣри що за човѣкъ е тоя Апостолъ войвода. Валията изпраща пратеникъ *Нури бей* съ пълномощия да води прѣговори съ Апостола. И наистина прѣдлагатъ се нему 30,000 златни турски лири срѣщу обѣщание да се прѣдаде на мирни само занятия. Но що сж 30,000 лири за този, който си бѣ продалъ всичкия имотъ — 40 кози — за общото родно благо? И султанския пратеникъ се връща въ *Солунъ* разочарованъ.

Идва прослудития *Хуриетъ*. Апостолъ има прозрѣнието, да не върва много на скърпени тѣй *Хуриетъ* и, прѣди да сложи орѣжие, той слиза отъ балкана въ гр. Енидже Вардаръ, дѣто въ разстояние на цѣла седмица, до като се уясни положението, държи града окопиранъ съ своитѣ 800 души другари.

Неговото прѣдвиждане се обжда — младотурцитѣ измѣниха на своитѣ декларирани принципи и почнаха на нова смѣтка да прѣслѣдватъ. Виждайки всичко това, Апостолъ рѣшава да прѣхвърли границата, но за чудо, той, който е водилъ 22 годишна „хайдушка“ дѣйностъ, нѣма срѣдства да замине за България! . . . И въ гр. *Гюмендже* се открива подписка за доброволни пожертвования, съ които едвамъ се наваксува необходимата сума.

Но юнашко сърце не търпи. И ето защо прѣзъ 1910 год. прѣзъ лѣтото той наново влиза въ Македония.

Съ нѣколко избрани другари: *Наумъ Пукката*, *Георги Каапането*, *Тодоръ Чифтеевъ* той слиза въ околността на гр. *Ен. Вардаръ*, съ надежда да се прѣхвърли въ столицата си — Ен.-Вардарското блато. Спиратъ се на почивка въ с. *Крушаре* — на единъ часъ западно отъ града, въ къщата на *Дино Тжповъ*, вуйчо на *Тоде Чифтеевъ*. Апостолъ праща *Тоде* да пробие пѣтъ за блатото, слѣдъ което всички да заминатъ. Ала тайно, по съветитѣ на *Тодевия* вуйчо, *Тоде* влиза въ града и води прѣговори за убийството на Апостола. Всичко е наредъ. Въ *Тодено* отсъствие вуйчо му нагласява убийството. Вслѣдствие опнума, туренъ въ ястието, морнитѣ борци дълбоко заспиватъ и въ снѣя биватъ избити съ брадва като на Апостолъ бива прѣснатъ черепа.]

Още сжщата вечеръ биватъ изкарани далечъ отъ селото, а на другия день идва предупрѣдената турска потеря, която „води сражение“ съ умрѣлитѣ, които и прогласяватъ за убити.

Тѣй прочее, на день 15 Августъ 1911 год. угасна Енидже-Вардарското слънце, което съ своята свѣтлина бѣ разпрѣснало фенерския мракъ по Енидже-Вардарско и бѣ разложило гниещия вече организъмъ на султанската тирания.

Има хора, на които никакви краснорѣчия, никакви пишни фрази не могатъ оплете венца на славата. Защото дѣлата имъ говорятъ повече отъ всичко, защото тия дѣла сж имъ сами сплели неуувѣхавания вѣнецъ безсмъртието.

Апостолъ е единъ отъ тия рѣдки хора.

И тия негови дѣла, които народа тамъ е възпѣлъ въ дивни народни пѣсни, само тия дѣла носятъ и днесъ на своитѣ крилѣ народния тамъ духъ.

И това е то капиталътъ, що остави простия селенинъ отъ с. *Боймица* отъ продаденитѣ си 40 свои кози. . . .